

18 Ianuarie 2013, nr. 584

RAPORT DE EXPERTIZĂ

la proiectul Legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative

(înregistrat în Parlament cu numărul 3164 din 22 Decembrie 2012)

În temeiul Concepției de cooperare dintre Parlament și societatea civilă, aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr.373-XVI din 29 decembrie 2005, Centrul de Analiză și Prevenire a Corupției prezintă raportul de expertiză a coruptibilității proiectului Legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative.

Evaluarea generală

1. Autor al inițiativei legislative este Guvernul RM, autor nemijlocit - Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, ceea ce corespunde art. 73 din Constituție și art. 44 din Regulamentul Parlamentului.

2. Categoria actului legislativ propus este lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art. 6-11, 27, 35 și 39 din Legea privind actele legislative, nr.780-XV din 27.12.2001.

3. Transparența decizională Proiectul de lege a fost plasat pe site-ul Parlamentului. Toate persoanele interesate au avut posibilitatea să-și expună opinia vis-a-vis de acest proiect. Considerăm că, în acest fel, a fost respectată transparența decizională.

4. Scopul promovării proiectului. Proiectul Legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative, potrivit notei de fundamentare, are drept scop ralierea prevederilor Legii privind alocațiile sociale de stat pentru unele categorii de cetățeni nr. 499-XIV din 14.07.1999 și ale Legii privind protecția socială a cetățenilor care au avut de suferit de pe urma catastrofei de la Cernobîl nr. 909-XII din 30.01.1992 la exigențele Convenției Organizației Națiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu dizabilități și ale Legii privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități nr. 60 din 30.03.2012.

Prin proiectul Legii, se prevede majorarea alocației pentru îngrijire cu 200 lei, stabilindu-se în cuantum de 500 lei, precum și a ajutorului de deces, de asemenea cu 200 lei, atingând plafonul de 1100 lei. Majorarea alocației pentru îngrijire constituie un suport financiar suplimentar, care va contribui la ameliorarea situației persoanelor cu dizabilități severe, care au nevoie de îngrijire permanentă din partea altor persoane, precum și la creșterea gradului de independență și incluziune a acestor persoane în societate.

De asemenea, proiectul legii stabilește dreptul persoanelor cu dizabilități severe, care au nevoie de îngrijire permanentă din partea altor persoane, de a opta fie să beneficieze de alocație pentru îngrijire, fie să beneficieze de Serviciul de asistență personală, sau de Serviciul de îngrijire socială la domiciliu, sau de servicii rezidențiale (la întreținerea deplină a statului).

Fundamentarea proiectului

5. Nota informativă a proiectului de act legislativ supus expertizei este plasată pe site-ul Parlamentului.

Considerăm că în acest fel Parlamentul respectă principiul transparenței procesului legislativ și principiile

de cooperare cu societatea civilă.

6. Respectarea termenului de cooperare cu societatea civilă Proiectul a fost plasat și menținut pe site-ul Parlamentului o perioadă de timp foarte scurtă, totuși, acest fapt a permis persoanelor interesate să-și expună opinia.

7. Suficiența argumentării. În viziunea noastră, autorul a prezentat o argumentare satisfăcătoare pentru promovarea proiectului de act legislativ, acesta reieșind atât din legislația națională, cât și din instrumentele internaționale ratificate de Republica Moldova.

8. Compatibilitatea cu legislația comunitară și alte standarde internaționale. Potrivit lit. c) a articolului 20 al Legii 780/2001 privind actele legislative, nota informativă trebuie să includă referințe la reglementările corespondente ale legislației comunitare și nivelul compatibilității proiectului de act legislativ cu reglementările în cauză.

Nota informativă conține referințe, de o manieră generală, la standardele internaționale relevante și anume la Convenția Organizației Națiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu dizabilități, adoptată la New York la 13 decembrie 2006, semnată de Republica Moldova la 30 martie 2007 și ratificată prin Legea nr. 166 din 09.07.2010.

Totodată, trebuie să menționăm, că în acest sens, este relevantă prezentarea informației cu trimiterea exactă la la normele preluate total sau parțial din contextul Convenției, cu explicațiile de rigoare.

9. Fundamentarea economico-financiară. Potrivit lit. d) a art.20 din Legea 780/2001 privind actele legislative, nota informativă trebuie să conțină informații privind „fundamentarea economico-financiară în cazul în care realizarea noilor reglementări necesită cheltuieli financiare și de altă natură”. Potrivit art.47 alin.(6) din Regulamentul Parlamentului, în cazul în care realizarea noilor reglementări necesită cheltuieli financiare, materiale și de altă natură, se anexează fundamentarea economico-financiară.

Potrivit calculelor estimative, efectuate de către autor, pentru majorarea alocației pentru îngrijire cu 200 lei sunt necesare mijloace financiare în cuantum de 38613, 6 mii lei anual ($16089 \times 200 \text{ lei} \times 12 \text{ luni} = 38613,6 \text{ mii lei/an}$), iar pentru majorarea ajutorului de deces cu 200 lei sunt necesare mijloace financiare în mărime de 544,4 mii lei anual ($2727 \text{ persoane} \times 200 \text{ lei} = 544,4 \text{ mii lei/an}$). În total, în vederea implementării proiectului de lege supus expertizării vor fi necesare mijloace financiare în sumă de 39159,0 mii lei anual.

Totodată, trebuie să remarcăm faptul că, potrivit articolului 5 din Legea privind alocațiile sociale de stat pentru unele categorii de cetățeni nr. 499-XIV din 14.07.1999, alocațiile stabilite în conformitate cu legea în cauză se plătesc din mijloacele bugetului de stat, prin intermediul bugetului asigurărilor sociale.

Astfel, potrivit alin. (4) art. 131 din Constituția Republicii Moldova, orice propunere legislativă sau amendament care atrag majorarea sau reducerea veniturilor bugetare sau împrumuturilor, precum și majorarea sau reducerea cheltuielilor bugetare pot fi adoptate numai după ce sînt acceptate de Guvern. Luînd în considerare faptul că proiectul de lege supus expertizării este aprobat de Guvern prin Hotărârea nr. 969 din 21.12.2012, se prezumă respectarea prevederilor constituționale menționate.

Totuși, în viziunea noastră, nu sunt respectate prevederile alin. (6) ale art. 131 din Legea fundamentală a statului, care statuează că nici o cheltuială bugetară nu poate fi aprobată fără stabilirea sursei de finanțare, precum și cele ale alin. (5) art. 11 din Legea privind sistemul bugetar și procesul bugetar nr. 847-XIII din 24.05.1996, potrivit căroră, după adoptarea legii bugetare anuale, nici un proiect de lege, altul decît privind modificări la legea bugetară anuală, care are drept urmare majorarea cheltuielilor bugetului de stat sau reducerea veniturilor bugetului de stat nu poate fi examinat de Parlament, dacă acesta nu include sursa reală de acoperire a pierderilor, în scopul menținerii nivelului deficitului bugetar stabilit, inclusiv nici o lege, alta decît privind modificări la legea bugetară anuală, care prevede reducerea excedentului bugetului de stat aprobat sau majorarea deficitului bugetului de stat aprobat nu poate fi adoptată.

În același sens sunt și reglementările Hotărîrii Curții Constituționale nr. 29 din 22.05.2001 privind interpretarea prevederilor art. 131 alin. (4) din Constituția Republicii Moldova.

Evaluarea de fond a coruptibilității

10. Stabilirea și promovarea unor interese/beneficii. Din lectura proiectului poate fi dedusă promovarea directă sau stabilirea unor interese/beneficii pentru anumite categorii de persoane și anume a persoanelor cu dizabilități și a celor care au avut de suferit de pe urma catastrofei de la Cernobîl, promovarea fiind conformă interesului public.

11. Prejudicii aduse prin aplicarea actului. Din textul proiectului și aplicarea ulterioară a acestuia nu rezultă expres prejudicierea intereselor (drepturilor, libertăților) anumitor categorii de persoane sau prejudicierea interesului public.

12. Compatibilitatea proiectului cu prevederile legislației naționale. Prevederile proiectului nu sînt concurente cu alte prevederi ale legislației.

13. Formularea lingvistică a prevederilor proiectului. Formulările conținute în proiect sunt suficient de clare și concise, exprimările îndeplinind rigorile tehnicii legislative, ale limbajului juridic, respectă regulile de ortografie și punctuație, fiind conforme rigorilor art. 19 din Legea privind actele legislative nr. 780-XV din 21.12.2001.

14. Reglementarea activității autorităților publice. Proiectul de lege reglementează unele atribuții ale Consiliului Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă, inclusiv a structurilor sale, a Comisiei de litigii de pe lângă Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei.

Concluzii

În concluzia prezentului raport de expertiză, menționăm că promovarea și adoptarea acestuia reiese din necesitatea ralierei prevederilor Legii privind alocațiile sociale de stat pentru unele categorii de cetățeni nr. 499-XIV din 14.07.1999 și ale Legii privind protecția socială a cetățenilor care au avut de suferit de pe urma catastrofei de la Cernobîl nr. 909-XII din 30.01.1992 la exigențele Convenției Organizației Națiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu dizabilități și ale Legii privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități nr. 60 din 30.03.2012. Majorarea alocației pentru îngrijire este oportună în condițiile actualei vieți sociale și devine înbucurător faptul că, statul, chiar și în astfel de condiții de deficit bugetar major, întreprinde careva măsuri în vederea ameliorării situației financiare a persoanelor cu dizabilități severe, precum și de incluziune a acestor persoane în societate.

Centrul de Analiză și Prevenire a Corupției